„Dicţionar enciclopedic de artă medievală românească" de V. Drăguţ

Recent a apărut la Editura ştiinţifică şi enciclopedică o cuprinzătoare lucrare de tip enciclopedic, un instrument de informare generală asupra tezaurului de monumente feudale, mărturii ale existenţei şi spiritualităţii poporului român în lunga perioadă a sec. X—XIX.

Autorul ei, istoricul şi criticul de artă Vasile Drăguţ, specialist de notorietate în istoria artei medievale româneşti, a avut de întreprins o operă delicată avînd în vedere obiectul lucrării în discuţie care îl constituie analiza, cu mijloacele oferite de literatura de informare sintetică specifică dicţionarelor, a activităţii creatoare, de secole, a poporului nostru.

Alături de termenii specifici, statorniciţi în domeniul artelor, care vin să explice sensurile pentru a familiariza lectorul neavizat cu întreaga terminologie şi problematică artistică, dicţionarul enciclopedic înmănunchează, în cele 1300 articole de diferite proporţii şi pe categorii, nume de oraşe cu atestări documentare care vorbesc despre vechimea lor, nume de creatori din lungul proces artistic de la arta tradiţională pînă la arta brâncovenească, monumente arhitectonice şi artistice medievale de pe întreg teritoriul României.

Prin explicarea unora dintre termeni, care la prima vedere nu ar mai avea nevoie de lămuriri suplimentare, precum *arc, tîmplă, pridvor, arhitectură* ş.a., autorul introduce cititorul, şi o face cu succes, în atmosfera epocii medievale, insistînd asupra dezvoltării evolutive a fenomenului artistic la români, „descifrarea" termenului de arhitectură, bogat reprezentat în carte, fiind concepută ca o micromonografie a arhitecturii noastre în desfăşurarea ei istorică şi variat tipologică de la fortificaţiile medievale (ca cele de la Biharia şi Cenad) şi monumentele religioase, care au marcat procesul de cristalizare a artei feudale, la curţile domneşti şi boiereşti din vremea lui Mircea şi Matei Basarab sau la palatele brâncoveneşti.

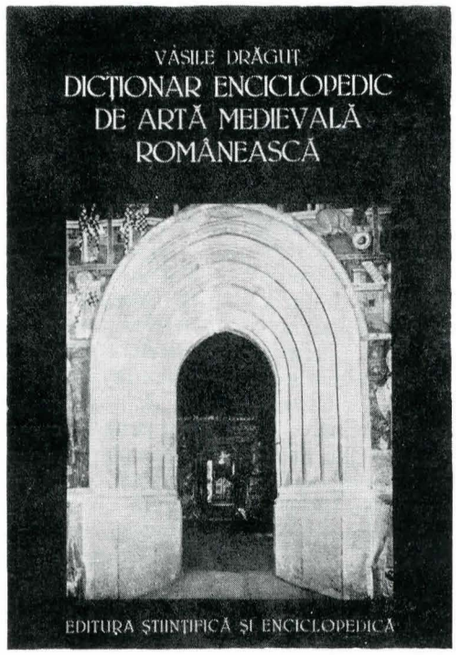

Descrierea însăşi nu este prin excelenţă expozitivă, consideraţiile şi aprecierile privind locul şi însemnătatea unora dintre monumente în istoria arhitecturii româneşti ne fac să înţelegem preocuparea autorului pentru scoaterea în evidenţă a valorilor artistice, a singularităţii monumentelor, bucurîndu-se de atenţia domniei sale şi monumente mai puţin cunoscute sau care nu au intrat pînă acum în activitatea cercetătorilor.

Dintre aceste consideraţii se detaşează cele asupra artei de a construi în lemn la români, cu exemplificări inspirate ale unor monumente de o excepţională frumuseţe din Maramureş. Autorul supune atenţiei permanentele legături spirituale ale tuturor românilor, influenţele exercitate de arhitectura din Ţara Românească asupra celei din Moldova precum şi asupra celei din Transilvania, cu configuraţia ei complexă marcată de fortificarea oraşelor şi satelor transilvănene cu centuri de ziduri şi turnuri sau cetăţi ţărăneşti în mijlocul cărora se înălţau puternice biserici.

Monumentele puse în discuţie le înfăţişează sub aspectele multiple ale originalităţii soluţiilor compoziţiilor arhitecturale, ornamenticii, ale influenţelor străine altoite pe fondul autohton.

Prezentarea vocilor dicţionarului este întregită de bogatul şi variatul material iconografic cuprinzînd planuri de monumente, desene artistice, fotografii ş.a., ilustrarea detaliilor atrăgînd atenţia asupra elementelor arhitectonice şi artistice deosebite.

Acest dicţionar tematic, primul de acest gen din ţara noastră, apărut într-o editură de prestigiu, se adresează nu numai specialiştilor dar şi altor categorii de cititori.

ELISABETA ANCUŢA-RUŞINARU

Monumente germane oglindite în două publicaţii

Düsseldorf. Centrul oraşului. Listă de monumente. Köln, Rheinland Verlag, 1975. 96 pag., il., hartă.

Volumul prezintă lista celor mai importante monumente din Düsseldorf, clasate într-o ordine ce ar putea ajuta la o ulterioară clasificare a monumentelor în general. Lista este deschisă de monumentele bisericeşti care cuprind: biserici, mănăstiri, capele. În clasa monumentelor laice sînt trecute castele, palate, clădiri guvernamentale, de justiţie, de artă, cultură, ştiinţă, locuinţe şi străzi mai deosebite. Ilustraţia bogată ca şi lista judicios alcătuită fac din lucrare un preţios îndreptar pentru cei ce studiază arhitectura vechiului şi noului Düsseldorf.

Xanten. Köln, Rheinland Verlag, 1975. 164 pag., il., hărţi.

Volumul dedicat oraşului Xanten de către Landeskonservator Rheinland prezintă un oraş model, după exemplul căruia ar trebui să fie construite şi celelalte oraşe ale Europei, în primul rînd în ceea ce priveşte armonia dintre arhitectura veche şi cea nouă. Cele mai vechi vestigii arhitectonice ale oraşului, aflat în regiunea renană, datează din sec. IV e.n. Oraşul comercial de tip feudal s-a dezvoltat în împrejurimile mănăstirii fortificate pînă în secolul al XVI-lea, cînd Rinul îşi caută o altă albie la est de oraş. Farmecul oraşului s-a păstrat însă pînă în zilele noastre graţie arhitecturii grandioase a străzilor şi bisericilor. Restaurarea în centrul fortificat a fost terminată şi s-a început şi în împrejurimi. Structura actuală a străzilor corespunde aproape exact cu cea din evul mediu. Oraşul-model va fi construit ţinîndu-se seama de cel din evul mediu; parcul arheologic se va înălţa pe Ulpia Traiana romană şi în centrul de recreare. Volumul pune la dispoziţia celui interesat un bogat material legat de numeroasele probleme pe care le ridică construirea noului oraş. Numeroase ilustraţii, multe color, planuri şi hărţi întregesc imaginea oraşului-model Xanten.

NICOLAE N. RĂDULESCU

Meridiane

— În luna aprilie a anului trecut, la Bamberg a avut loc un colocviu cu tema „Domul din Bamberg şi ornamentarea sa plastică pînă la jumătatea secolului al XIII-lea". (Kunstchronik, 12/1975).

— Între 13 şi 17 septembrie 1976 a avut loc cea de-a 15-a întîlnire a istoricilor de artă germani. Lucrările au fost împărţite în cadrul unor secţiuni dintre care menţionăm: Arhitectura din sec. XI—XIII, Arhitectura cinquecentoului, Arta din sec XI—XIII, Mozaicuri veneţiene, Probleme ale goticului tîrziu în Germania, Arhitectura germană din sec. XVII—XVIII în spaţiul catolic, Despre dreptul de reproducere a monumentelor de artă şi istorice, Monumentele din München, Arhitectura monumentelor de artă din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. (Kunstchronik, 11/1975).

— În luna mai 1975 la Rothenburg, unul din cele 5 oraşe-pilot germane, în cadrul anului european al patrimoniului arhitectural, s-a desfăşurat a 4-a Adunare generală a Consiliului internaţional pentru monumente şi locuri istorice (ICOMOS). Fondat în 1965 sub auspiciile UNESCO-ului, dar fără a fi finanţat de ea, ICOMOS se autofinanţează prin cotizaţii sau donaţii. Primele zile ale Adunării au fost consacrate unor chestiuni organizatorice. A fost ales ca preşedinte dl. Raymond

https://biblioteca-digitala.ro